



**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

ĮSAKYMAS

**DĖL KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJOS IR JAM PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ PSICHOLOGINĖS PAGALBOS
TEIKIMO PO KRITINIO ĮVYKIO STATUTINIAMS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS,
KARJEROS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS IR DARBUOTOJAMS, DIRBANTIEMS
PAGAL DARBO SUTARTĮ, ORGANIZAVIMO APRAŠO PATVIRTINIMO**

2021 m. lapkričio d. Nr. V-

Vadovaudamasis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatai, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2021 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58 „Dėl Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 7 p. ir siekdamas užtikrinti Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų psichologinės pagalbos teikimą po kritinio įvykio statutiniams valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį:

1. T v i r t i n u Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų psichologinės pagalbos teikimo po kritinio įvykio statutiniams valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, organizavimo aprašą (pridedama).

2. P a v e d u:

2.1. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Veiklos organizavimo skyriui įsakymą paskelbti įstaigos intraneto svetainėje, su šiuo įsakymu supažindinti visus Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos administracinius padalinius ir pavaldžias įstaigas;

2.2. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų direktoriams užtikrinti šiuo įsakymu patvirtinto aprašo nuostatų vykdymą.

Direktorius

Virginijus Kulikauskas

PATVIRTINTA
Kalėjimų departamento prie
Lietuvos Respublikos
teisingumo ministerijos
direktoriaus 2021 m. d.
įsakymu Nr. V-

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJOS IR JAM PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ PSICHOLOGINĖS PAGALBOS
TEIKIMO PO KRITINIO ĮVYKIO STATUTINIAMS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS,
KARJEROS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS IR DARBUOTOJAMS, DIRBANTIEMS
PAGAL DARBO SUTARTĮ, ORGANIZAVIMO APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų psichologinės pagalbos teikimo po kritinio įvykio statutiniams valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį (toliau – darbuotojai), organizavimo aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja skubios bei tęstinės psichologinės pagalbos organizavimą bei teikimą po kritinio įvykio Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojams.

2. Aprašo paskirtis – atsitikus kritiniam įvykiui, koordinuotai ir veiksmingai organizuoti psichologinės pagalbos teikimą kritinio įvykio paveiktiems darbuotojams.

3. Pagrindinės apraše naudojamos sąvokos:

3.1. **Psichologas** – darbuotojas, turintis aukštąjį universitetinį psichologijos krypties išsilavinimą, baklauro ir magistro kvalifikacinius laipsnius arba universitetinių vientisųjų studijų magistro kvalifikacinį laipsnį (toliau – psichologas).

3.2. **Kritinis įvykis** – staigus, netikėtas, sukrečiantis įvykis ar situacija, kuri sukelia stiprias emocines reakcijas bei nesaugumo ar kontrolės praradimo jausmą. Tai patyrimas, kuris sutrikdo žmogaus vidinę pusiausvyrą ir sukelia emocinius, kognityvinius ir elgesio funkcionavimo pokyčius. Kritinių įvykių sąrašas pateiktas Aprašo 1 priede.

3.3. **Krizė** – tai netikėtos ir sunkios gyvenimo permainos, lūžio sąlygota būseną/situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kiti panašūs išgyvenimai.

3.4. **Psichologinė intervencija** – psichologo teikiamos individualios ar grupinės psichologinės konsultacijos, taikomos psichologinio poveikio priemonės ir metodai kritinio įvykio trauminiam poveikiui sušvelninti ir asmens psichosocialiniam funkcionavimui gerinti.

3.5. **Krizių intervencija** – skubi psichologinė pagalba, teikiama iš karto arba darbuotojams sužinojus apie įvykį, bet ne vėliau kaip praėjus 72 valandoms po kritinio įvykio.

3.6. **Kritinio įvykio paveiktas darbuotojas** – kritiniame įvykyje tiesiogiai arba netiesiogiai dalyvavęs darbuotojas, kuris po įvykio jaučia intensyvius jausmus.

**II SKYRIUS
PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO PO KRITINIO ĮVYKIO KRYPTYS IR
METODAI**

4. Psichologinės pagalbos po kritinių įvykių kryptys:

4.1. skubios psichologinės pagalbos organizavimas ir teikimas kritinio įvykio metu ir po jo (krizių intervencija);

4.2. tęstinės psichologinės pagalbos užtikrinimas kritinio įvykio paveiktiems Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojams.

5. Psichologinės pagalbos bei krizių intervencijos metodai:

5.1. Individualus konsultavimas – vieno paveikto darbuotojo individualus psichologinis konsultavimas;

5.2. Konsultavimas grupėje – psichologinis konsultavimas, kai dalyvauja psichologas (arba du psichologai) ir paveiktų darbuotojų (nuo 5 iki 10 asmenų) grupė. Tai struktūruota krizių intervencijos forma, taikoma darbuotojams kartu išgyvenusiems kritinį įvykį.

5.3. Aktyvus klausymas – dialogas tarp psichologo ir kliento, kuris reikalauja labai didelio konsultanto įsitraukimo, sugebėjimo užjausti, galvoti kartu su klientu, ieškoti išeičių.

5.4. Psichologinės apklausos metodas – tai susitikimas su kritiniame įvykyje dalyvavusiais darbuotojais, jame nukentėjusiais darbuotojais, nukentėjusiųjų, žuvusiųjų darbuotojų artimaisiais, kritinio įvykio liudininkais. Šie asmenys yra kviečiami į psichologinės apklausos grupę, paaiškinant, kad tai yra emocinės paramos būdas, atsižvelgiant į juos ištikusios nelaimės sunkumą.

5.5. Švietimas – informacijos suteikimas apie galimas psichologines reakcijas po kritinio įvykio, pagalbos sau ar kitiems suteikimo galimybes.

6. Psichologinės pagalbos po kritinio įvykio bei krizių intervencijos metodų pagrindinis tikslas – užkirsti kelią darbuotojų, patyrusių kritinį įvykį, sveikatos bei adaptacijos sutrikimams vystytis, suteikti jiems emocinę paramą, sumažinti jų patiriamą emocinę įtampą, šviesti streso įveikos ir sveikos gyvensenos klausimais, nustatyti labiausiai kritinio įvykio pažeistus darbuotojus, kuriems reikalinga tolimesnė pagalba. Psichologinės pagalbos po kritinio įvykio bei krizių intervencijos metodai nėra kritinio įvykio aplinkybių bei priežasčių nustatymo tyrimas.

III SKYRIUS

SKUBIOS PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO PO KRITINIO ĮVYKIO ORGANIZAVIMAS

7. Už sklandų psichologinės pagalbos teikimo po kritinio įvykio darbuotojams įstaigoje arba struktūriniame padalinyje organizavimą ir eigą atsakingi tiesioginiai paveiktų darbuotojų vadovai ir Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologai.

8. Įstaigoje arba struktūriniame padalinyje įvykus Aprašo 1 priede nurodytam kritiniam įvykiui, tiesioginis paveiktų darbuotojų vadovas nedelsiant raštu arba žodžiu informuoja Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologus apie įvykį.

8.1. Apie kritinį įvykį (nuteistojo ar suimtojo savižudybę) Kalėjų departamentui pavaldžioje įstaigoje, vadovaudamasis 2020 m. gruodžio 2 d. Kalėjų departamento direktoriaus įsakymu Nr. V-363 „Dėl Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 2 d. įsakymo Nr. V-353 „Dėl savižudybių ir savęs žalojimo laisvės atėmimo vietų įstaigose prevencijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto pakeitimo“ patvirtinto Savižudybių ir savęs žalojimo laisvės atėmimo vietų įstaigose prevencijos tvarkos aprašo 15 p., gali informuoti ir Kalėjų departamentui pavaldžios įstaigos psichologas.

9. Skubi psichologinė pagalba turi būti pradama teikti kaip galima greičiau po kritinio įvykio ar duomenų gavimo apie kritinį įvykį, bet ne vėliau kaip praėjus 72 valandoms.

10. Psichologinė pagalba kritinio įvykio paveiktiems darbuotojams teikiama įstaigoje arba struktūriniame padalinyje, kuriame įvyko kritinis įvykis.

11. Įstaigos arba struktūrinio padalinio, kuriame organizuojama psichologinė pagalba po kritinio įvykio, tiesioginio paveiktų darbuotojų vadovo pareigos:

11.1. sužinojęs apie kritinį įvykį, nedelsdamas informuoja arba kitais būdais užtikrina informacijos teikimą Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologams;

11.2. vadovaudamasis Aprašo 2 priedu teikia reikalingą informaciją psichologinei pagalbai organizuoti ir suteikti (informaciją apie įvykio mastą ir pobūdį, tiesiogiai ir netiesiogiai įvykio paveiktų darbuotojų skaičių, jų būseną ir poreikius ir pan.);

11.3. kartu su Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologais nustato darbuotojus/asmenis ar darbuotojų/asmenų grupes, kuriems reikalinga skubi psichologinė pagalba;

11.4. suderina susitikimų su kritinio įvykio paveiktais darbuotojais laiką ir vietą;

11.5. skiria tinkamas patalpas psichologinei pagalbai teikti;

11.6. padeda spręsti kitas psichologinės pagalbos teikimo organizacines problemas.

12. Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologų pareigos:

12.1. sužinoję apie kritinį įvykį, susiekia su paveiktų darbuotojų tiesioginiu vadovu ir kaip įmanoma skubiau, bet ne vėliau kaip praėjus 72 valandoms po kritinio įvykio organizuoja psichologinės pagalbos teikimą įstaigos arba struktūrinio padalinio, kuriame įvyko kritinis įvykis, darbuotojams;

12.2. įvertinę gautą informaciją apie kritinį įvykį, priima sprendimą apie būtiną psichologų skaičių psichologinės pagalbos teikimui užtikrinti;

12.3. įvertina kritinio įvykio pobūdį, priima sprendimą apie reikiamų psichologinių intervencijų, metodų taikymą;

12.4. iš anksto suderintu su tiesioginiu paveiktų darbuotojų vadovu laiku atvyksta į vietą teikti psichologinę pagalbą;

12.5. labiausiai krizės paveiktiems darbuotojams teikia psichologinę pagalbą ir (ar) informaciją apie psichologinės pagalbos galimybes;

12.6. esant poreikiui užtikrina psichologinės pagalbos tęstinumą po skubios psichologinės pagalbos suteikimo;

12.7. konsultuoja įstaigos arba struktūrinio padalinio, kuriame įvyko kritinis įvykis, vadovus ir tiesioginį paveiktų darbuotojų vadovą apie kritinių situacijų valdymą, veiksmus su darbuotojais patyrusiais kritinį įvykį, galimas darbuotojų psichologines reakcijas.

13. Siekiant užtikrinti psichologinės pagalbos tęstinumą Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologas per 3 mėnesius po kritinio įvykio susisiečia su paveiktų darbuotojų tiesioginiu vadovu ir aptaria suteiktos pagalbos efektyvumą, esant poreikiui inicijuoja tolimesnes pagalbos priemones.

14. Kalėjų departamento Veiklos organizavimo skyriaus psichologas teikiant psichologinę pagalbą vadovaujasi Lietuvos psichologų sąjungos etikos principais ir garantuoja konfidencialumą psichologinės intervencijos metu.

15. Esant sudėtingiems pagalbos teikimo atvejams, psichologai turi teisę konsultuotis (intervizuotis ir/ar supervizuotis) ir aptarti pagalbos teikimo klausimus su kitu psichologu, tai vyksta konfidencialiai.

IV SKYRIUS

TEŠTINĖS PSICHOLOGINĖS PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

16. Pasibaigus skubios psichologinės pagalbos teikimui, organizuojamas suteiktos pagalbos aptarimas, kuriame dalyvauja:

16.1. psichologai, kurie dalyvavo teikiant psichologinę pagalbą po kritinio įvykio;

16.2. tiesioginis paveiktų darbuotojų vadovas.

17. Aptarimo metu nustatomi asmenys ar asmenų grupės, kuriems reikalinga tęstinė psichologinė pagalba.

18. Atsižvelgiant į kritinio įvykio pobūdį, jo traumuojamą poveikį ir pagalbos galimybes, tęstinės pagalbos gavėjams gali būti siūloma:

18.1. individualios psichologo konsultacijos;

18.2. postvencinė medicininė psichologinė reabilitacija viename iš Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos medicininės reabilitacijos centrų;

18.3. grupiniai užsiėmimai;

18.4. streso valdymo seminarai.

19. Atsižvelgdamas į kritinio įvykio paveikto darbuotojo būklę, įstaigos vadovas gali:

19.1. vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto nuostatomis, suteikti papildomų mokamų atostogų;

19.2. atsižvelgęs į darbuotojo prašymą (sutikimą), laikinai perkelti jį į lygiavertes pareigas toje pačioje įstaigoje, kur darbo pobūdis ir veikla nebūtų susijusi su veikla, kuri traumavo darbuotoją.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Informacija apie psichologinės pagalbos turinį po kritinių įvykių nėra fiksuojama, kaupiama ar saugoma.

Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų psichologinės pagalbos teikimo po kritinių įvykių statutiniams valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį organizavimo aprašo
1 priedas

KRITINIŲ ĮVYKIŲ SĄRAŠAS

1. Statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, žūtis tarnybos (darbo) metu.
 2. Statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, savižudybė.
 3. Sunkus sveikatos sutrikdymas ar sužalojimas (susižalojimas) tarnybos (darbo) metu.
 4. Staigi, netikėta statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, mirtis.
 5. Tarnybinio šaunamojo ginklo panaudojimas.
 6. Traumuojantys, sukrečiantys įvykių vaizdai.
 7. Įvykiai, per kuriuos grėsė pavojus statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, saugumui ar gyvybei.
 8. Nesėkmingos suimtojo ar nuteistojo gelbėjimo pastangos.
 9. Šeimos nario savižudybė.
 10. Nuteistojo/suimtojo savižudybė.
 11. Nuteistojo/ suimtojo bandymas nusižudyti.
 12. Kiti nepaminėti įvykiai, kurie neįprastai stipriai paveikė statutinio valstybės tarnautojo, karjeros valstybės tarnautojo, darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, psichologinę būklę.
-

Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir jam pavaldžių įstaigų psichologinės pagalbos teikimo po kritinių įvykio statutiniams valstybės tarnautojams, karjeros valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį organizavimo aprašo 2 priedas

PIRMINĖS INFORMACIJOS APIE KRITINĮ ĮVYKĮ RINKIMO GAIRĖS

1. Informacija apie kritinį įvykį:
 - 1.1. kas atsitiko?
 - 1.2. kokios yra žinomos kritinio įvykio aplinkybės?
 - 1.3. kur įvyko kritinis įvykis?
 - 1.4. kada įvyko kritinis įvykis?
 - 1.5. ar kritinis įvykis dar tęsiasi?
 2. Informacija apie kritiniame įvykyje dalyvavusius asmenis:
 - 2.1. kiek žmonių dalyvavo įvykyje?
 - 2.2. kritiniame įvykyje dalyvavusių asmenų grupės (statutiniai valstybės tarnautojai, karjeros valstybės tarnautojai, darbuotojai, dirbantys, pagal darbo sutartį, (liudininkai, kiti nukentėję asmenys), artimieji, šeimos nariai);
 - 2.3. kritinio įvykio galimai netiesiogiai paveiktos žmonių grupės;
 - 2.4. kokios dalyvavusių kritiniame įvykyje žmonių reakcijos.
 3. Su kritiniu įvykiu tiesiogiai nesusijusios aplinkybės, kurios gali turėti įtaką žmonių reakcijoms ir pakelti streso lygį (pvz.: dalyvavimas keliose iš eilės stresinėse situacijose per trumpą laiką, nesklaidumai, konfliktai darbe ar šeimoje, skyrybos, finansinės problemos, neseniai išgyventi praradimai, sukrėtimai, ligos ir pan.).
 4. Žiniasklaidos domėjimasis kritiniu įvykiu ir/ar nukentėjusiais asmenimis.
-

| DETALŪS METADUOMENYS | |
|--|--|
| Dokumento sudarytojas (-ai) | Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, L.Sapiegos g. 1, LT-10312 Vilnius, Lietuva (2021-11-15 13:18:11) |
| Dokumento pavadinimas (antraštė) | DĖL KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS IR JAM PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO PO KRITINIO ĮVYKIO STATUTINIAMS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS, KARJEROS VALSTYBĖS TARNAUTOJAMS IR DARBUOTOJAMS, DIRBANTIEMS PAGAL |
| Dokumento registracijos data ir numeris | 2021-11-15 Nr. V-361 |
| Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris | - |
| Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo | ADOC-V1.0 |
| Parašo paskirtis | Pasirašymas |
| Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos | Virginijus Kulikauskas, Direktorius |
| Parašo sukūrimo data ir laikas | 2021-11-14 16:42:42 (GMT+02:00) |
| Parašo formatas | Xades-T |
| Laiko žymoje nurodytas laikas | 2021-11-14 16:43:14 (GMT+02:00) |
| Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją | EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE |
| Sertifikato galiojimo laikas | 2019-05-13 12:26:44–2024-05-11 23:59:59 |
| Parašo paskirtis | Registravimas |
| Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos | Eglė Petrovskienė, Raštinės administratorė |
| Parašo sukūrimo data ir laikas | 2021-11-15 12:51:48 (GMT+02:00) |
| Parašo formatas | Xades-T |
| Laiko žymoje nurodytas laikas | 2021-11-15 12:52:13 (GMT+02:00) |
| Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją | EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE |
| Sertifikato galiojimo laikas | 2020-01-27 17:36:44–2025-01-25 23:59:59 |
| Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti | - |
| Pagrindinio dokumento priedų skaičius | 1 |
| Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius | - |
| Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas | DocLogix v11.0.0.0 |
| Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data) | Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-11-15 13:18:11) |
| Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas | 2021-11-15 13:18:11 atspausdino Miroslavas Sinkevič |
| Paieškos nuoroda | - |
| Papildomi metaduomenys | - |